

Др ЛАДО ВАВПЕТИЧ

1902—1982.

У недељу 28. марта 1982. године умро је др Ладо Вавпетич, заслужни професор Љубљанског правног факултета, члан Словеначке академије наука и уметности, дописни члан Југославенске академије знаности и умјетности, члан Савета Републике СР Словеније, оснивач и почасни председник Института за јавну управу при Правном факултету у Љубљани. Поред тога вршио је многе друге одговорне функције.

Академик Вавпетич није био само заслужни професор права него је још пре рата као адвокат био истакнути напредни јавни радник. У току рата 1941. године постао је члан Освободилне фронте словенског народа а 1943. године прелази на ослобођену територију и учествује као делегат Словеније на другом заседању АВНОЈ-а. Заједно са професором др Макс Шнудерлом а на предлог Бориса Кидрича, септембра 1943. године, организовао је у Словенији први збор словеначких правника на ослобођеној територији на коме се залаже против догматизма и за нове погледе на право као одраза новог друштвеног развоја. После ослобођења у првој влади СР Словеније једно време 1945. године био министар трговине и снабдевања. Међутим, убрзо се посвећује научном раду и 30. новембра 1946. године изабран је за редовног професора за Управно право на Правном факултету у Љубљани. Академик др Ладо Вавпетич има преко двестотине објављених радова у којима је на један нов начин ударао темеље југословенском савременом управном праву.

На комеморативној седници у свечаној сали Универзитета „Едвард Кардељ” у Љубљани одржане 1. априла 1982. године у име Правног факултета у Београду од академика др Ладе Вавпетича опростио сам се овим речима:

„Тужна вест о смрти академика и професора Ладе Вавпетича није болна само за његову поштовану породицу и Правни факултет у Љубљани и његов Институт за јавну управу,

већ и за све правне факултете у нашој земљи а посебно за Правни факултет у Београду са којим је академик Вавпетич дуги низ година интензивно сарађивао у свим облицима научне делатности.

Научни и друштвени рад академика Вавпетича истицао се не само његовом живом и увек надахнутом речи, него и бројним објављеним радовима. Његови радови никад нису били ограничени само на коментарисању позитивног права него су се увек одликовали анализом друштвене стварности и теоријским проучавањем одређених правних и друштвених проблема како би се дошло и до што бољих решења актуелних проблема јавне управе и посебно што демократскијих односа управе и грађана.

Академик Вавпетич имао је још и посебну одлику да је умео да организује тимски рад који се огледа у многим научно-истраживачким радовима Института за јавну управу при Правном факултету у Љубљани који је он толико година сигурно водио и до краја свог живота давао подстрека за рад свим сарадницима Института.

Поред ових особина академик Вавпетич имао је изузетно посебан смисао за одржавање међуфакултетских односа правних факултета у нашој земљи. Све интерфакултетске конференције, на којима је активно учествовао, биле су посебно запажене његовим концепцијама о проблемима универзитетске наставе или о одређеним актуелним проблемима права и наше друштвене стварности.

Академик Вавпетич, који је у току свог живота био и истакнути друштвени радник и увек се одушевљавао за све нове идеје које наговештавају боље друштво, изузетном преданошћу посветио је свој живот позиву универзитетског професора и научном раду. Као научни радник академик Вавпетич је одмах по ослобођењу јасно сагледао да настаје процес преображаја друштва па самим тим и процес преображаја улоге јавне управе у социјалистичком друштву с тога је увек био за слободне дискусије о свим актуелним проблемима јавне управе и посебно демократског односа управе и грађана истичући увек подвргавање управе праву и самим тим поштовање начела законитости и обезбеђење заштите права грађана. С тога је академик Вавпетич постојано, увек с разлогом, истицао да је суштина управне делатности пре свега у томе да је она помоћна делатност која има циљ да „организује што је потребно да би се процес основног задатка што боље постигао”. Поред тога посебно је подвлачио да јавна управа све више постаје посебна стручна делатност која има задатак да посматра друштвену стварност, врши аналитичка проучавања, координира рад одређених служби, усмерава и организује.

Посебно ваља истаћи да је у складу са развојем науке о управи у светској литератури академик Вавпетич још 1950. године указивао да је с озбиром на друштвени развој као и на развој управе у свету и код нас, недовољно проучавати управу само у управном праву, већ се упоредо са управним правом управа мора проучавати свеобухватно а не само позитивно правно. Посебно је истицао да су за управне науке од интереса друштвени односи и да се „они морају проучавати системски, што више целовито, имајући у виду сва одговарајућа гледишта“. Указивао је да „ту спадају свакако економско, друштвено-политичко, психолошко, социолошко, морално-етичко, организационо-техничко као и правно гледиште.“

Проучавајући управу интердисциплинарно и са познавањем проблема управе у упоредном праву, академик Вавпетич имао је посебно истакнуту одлику да осети проблеме који се постављају и имао изузетан смисао да постави право питање у право време. Имао је способности да оцени и слабости и добре стране свих теоријских концепција о одређеним правним институтима пре него што би се определили за одређену концепцију. Једном одлучен у свом уверењу, умео је да својим живим и темпераментним излагањем аргументовано и убедљиво брани своје гледиште.

У својим радовима увек је полазио од претходно утврђених чињеница да би суптилном анализом друштвене стварности изложио одлучно своје виђење проблема, никад отперен догматизмом нити спутан друштвено превазиђеним концепцијама.

Може се слободно рећи да са академиком Вавпетичем нестаје из нашег друштва један од врхунских словеначких и југословенских правника изузетног међународног угледа.

Благодарећи резултатима дугогодишњег неуморног рада академика Вавпетича и даље ће његов Правни факултет и посебно његов Институт за јавну управу остати жариште одакле ће зрачити научно дело академика Вавпетича и храбрити млађе нараштаје правника да продуже његово дело за даљи развој напредне правне мисли и што демократскије јавне управе.

Целокупним својим животним делом и објављеним радовима академик Вавпетич је у праву увек тражио и видео његову функцију служења човеку и друштву, па је с тога тежио да право и правне институције у динамичном самоуправном социјалистичком друштву, што више доприносе да у друштву буде више слободе и социјалне правде.

И за академика Вавпетича могло би се рећи да је имао много пријатеља, не само због својих карактерних особина, него је имао много пријатеља због тога што је и он сам умео да буде одани и пожртвовани пријатељ са онима које је сма-

трао да заслужију његово поверење. И то је једна од изузетно племенитих људских одлика академика Ладе Вавпетича.

Својим животним делом као наставник, научник и јавни радник, свестраношћу својих истраживања, ширином својих погледа, увек надахнут својим хуманим осећањима, академик Ладо Вавпетич остаје као пример универзитетског професора и научног радника.

Правни факултет у Београду имао је ту част да му је академик Вавпетич био одани пријатељ. Иако знамо истину, да научни радници увек живе у својим објављеним радовима и постигнутим животним делом, бол за изгубљеним пријатељем остаје."

На крају овде бих подвукао да је академик Вавпетич не једном истицао, у својим предавањима и јавним изјавама, да је био сретан што је за време студија на Правном факултету у Љубљани имао добре професоре и да су на његов животни пут посебно утицала два његова професора: проф. др Леонид Питамиц и проф. др Борђе Тасић. Академик Вавпетич је радо подвлачио да је њему као младом студенту, проф. др Борђе Тасић, који је својевремено био професор Правног факултета у Љубљани, посебно развио интересовање за правну филозофију и друштвено-правна питања везана за преображај државе и њене јавне управе. Сама чињеница да академик Вавпетич никад није заборављао да истакне утицај његових професора на његов развој и да није заборављао трагично преминулог професора Борђа Тасића, погубљеног од Гестапоа, јасно указује колико су његова хумана осећања дубоко уврежена у њему и једна од његових карактерних особина коју Правни факултет у Београду не може заборавити.

Драгаш Денковић